

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Ferencz Márta ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Traj Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Pécsi Városi Bíróságon 10.P.22.995/2006. számon megindított perében a Baranya Megyei Bíróság 2008. április 17. napján meghozott 1.Pf.20.197/2008/4. számú jogerős ítélete ellen az alperes részéről 31. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Pf.20.197/2008/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja;

kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A peres felek testvérek. Édesanyjuk - a továbbiakban: örökhagyó - 2002. december 10-én szerződést kötött az alperessel, melyben a tulajdonát képező ... hrsz-ú, ... szám alatti lakóház, udvar, gazdasági épület megnevezésű ingatlan 2/4 tulajdoni illetőségére, és valamennyi ingó vagyonára az alperest nevezte meg örökösének. Az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az örökhagyó haláláig tartást, ápolást, gondozást nyújt számára és gondoskodik illő eltemettetéséről is.

Az alperes a szerződésben vállalt kötelezettségének megfelelően az örökhagyóról gondoskodott, a háztartást ellátta, bevásárolt, segített az étkezésében.

Az örökhagyó rendszeres havi jövedelemmel, nyugdíjjal rendelkezett, amelynek összege a szerződéskötéskor 41.790 forint volt, ami folyamatosan növekedett, így az a halálának évében, 2006-ban 62.187

forintot ért el. Az alperes ebben az időszakban rendszeres szociális járadékot kapott, munkaviszonnyal nem rendelkezett. A szerződéskötés évében 17.320 forint, az örökhagyó halálának évében 23.000 forint volt a jövedelme. Velük egy háztartásban élt 1999-től 2004. tavaszáig az alperes lánya is, aki ezen időszak alatt mindvégig munkaviszonyban állt, a háztartási kiadásokba besegített.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a perbeli öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetétét elutasította. Ítéletének indokolása szerint az öröklési szerződés a felperes által megjelölt egyetlen okból sem érvénytelen. Az örökhagyó egyrészt rendelkezett az ügyeinek viteléhez szükséges belátási képességgel a szerződéskötéskor, másrészt a szerződés nem volt színlelt, az alperes a szerződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a perbeli öröklési szerződés érvénytelen. Ítéletének indokolásában arra mutatott rá, hogy az örökhagyó jövedelme - haláláig - folyamatosan többszöröse volt az alperes jövedelmének. Az örökhagyó és az alperes együtt éltek és közösen gazdálkodtak, a részben az örökhagyó tulajdonában, illetve haszonélvezetében lévő ingatlanban. Az alperes ezért az öröklési szerződésben foglalt kötelezettségei közül csak a gondozást teljesítette, az örökhagyó eltartását megfelelő jövedelem vagy vagyon hiányában képtelen volt biztosítani. A szerződés valójában halál esetére szóló gondozást leplezett a Ptk. 207. § (5) bekezdése alapján. A szerződés ilyen tartalommal a Ptk. 655. § (1) bekezdése értelmében érvényesen nem volt megköthető, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint jogszabályba ütközik, s emiatt érvénytelen.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a kereseti kérelmet elutasító új határozat hozatalát kérte. Ennek indokaként előadta, hogy mindvégig szerződésszerűen járt el, a néhai örökhagyót megfelelően ápolta, gondozta, az örökhagyó soha nem élt panasszal az általa nyújtott szolgáltatással szemben. Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítéletben megállapított rendszeres havi jövedelmén túlmenően további bevételekkel is rendelkezett, melyeket eseti munkavégzésekkel ért el.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet helyesen állapította meg a tényállást és az abból levont jogi következtetése is megfelel a vonatkozó bírósági joggyakorlatnak.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata jogszabálysértésre hivatkozással kérhető.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján dönt, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, továbbá bizonyítás felvételének nincs helye (BH 2002. 29.).

Ehhez mérten a Legfelsőbb Bíróság - a felülvizsgálati kérelemben írtakra figyelemmel - azt vizsgálta, hogy az eljáró bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelték-e, és az azokból levont következtetések a jogszabályoknak megfelelnek-e.

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy az alperes olyan csekély jövedelemmel rendelkezett, hogy az még saját szükségleteire is kevés volt. Maga sem vitatta az eljárás során, hogy mind az örökhagyó, mind a velük egy háztartásban élő leánya is résztvett a közös kiadásokban.

A bíróságok egységes és következetesen érvényesülő ítélkezési gyakorlata szerint (BH 1994. 673., BH 2004. 280.) az öröklési szerződésben vállalt tartási kötelezettségnek ki kell terjednie a személyes jellegű gondozáson kívül az örökhagyó anyagiakkal történő megsegítésre, tartásra is. Ez az öröklési szerződésnek a Ptk. 655. §-a értelmében kötelező törvényi kelléke, amire az alperes nem vállalt kötelezettséget. Mindezekre figyelemmel helyesen, a jogszabálynak megfelelően döntött a másodfokú bíróság arról, hogy a perbeli öröklési szerződés nem felel meg ennek a kötelező jogszabályi előírásnak. A saját jövedelemből (vagyonból) való tartási elem hiánya folytán nem felel meg a Ptk. 655. § (1) bekezdése szerinti kogens szabálynak, ezért az öröklési szerződés érvénytelen.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettek értelmében - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - a másodfokú bíróság jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett, ezért a Legfelsőbb Bíróság őt kötelezte a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésére - a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A peres felek személyes költségmentességére figyelemmel a felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a Magyar Állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2009. március 18.

*Dr. Orosz Árpád sk. a tanács elnöke, Dr. Szabó Julia sk. előadó
bíró, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes sk. bíró*

K.Gyné

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő